

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Junius 16-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Frantzia Monitörnek kiadója kén-
telen most maga kijelenteni, hogy a' Ven-
dei osztály *Bonaparte* ellen fegyverbe öl-
tözött, és hogy ez ellen egy szép armáda
állítotott légyen fel, melyet Gen. *Lemar-
que* fog kommandirozni. Azt monnják ugyan
hogy Gen. Lt. *Travot* a' királyt kívánó Fran-
tziákat megverte, 's közöttök 300 embert
megölt, a' kik közt lenni mondatik *Cha-
rette* is. Azt is mondják, hogy azon fegy-
ver és munitzió közzül, mellyeket az An-
glusok a' királyt kívánóknak küldöttek, és
Gillesbe kiszállítottak vala, 4,000 darabot,
's 600 puskaporos hordót vettek volna el:
mindazáltal ezek a' támadások tsakugyan
lenem tensesedtek, és a' Ligerisi armádát
mindenkor szükség leszen a' külső ellen-
ség ellen készen tartani. A' választó gyü-
lekezetnek azok a' tagjai, a' kik Párisban
már megérkeztek, arra köteleztetnek, hogy
a' gyűllésekre rendelt szálakban gyűlljenek
öszve, 's annál fogva a' voksoknak tzedu-
lált mutassák be. Erről a' tárgyról azt ír-
ják Fr. Országból, hogy 55 osztályokból
választók Párisba már megérkeztek, és hogy
rövid idő alatt a' többi osztályokból is meg
fognak érkezni.

A' választó kollégiumoknak deputá-
tusai Május 28-ik napján *Napoleonnak* már
bémutattattak, és a' minap beküldetett in-

stantziák is ezeket illetik. A' bémutatott
képviselők közt legnevezetesebbnek tartá-
tik *Casenave* volt törvénytévő. — A' mult
Május 27-ik napján a' hazafui ajándékok-
ról egy dekretom adatottki, a' melly mind
azokról, mind a' nemzeti gárdistákról az ő
köntöseikről, organizatziójokról és egyéb
szükségeikről szól. — *Lyonban* azon vá-
rosnak sántzai tsak nem egészen tökéle-
leteségre vitettek, és azok az erősségek is,
mellyek a' *Rhone* és *Saone* folyóvizek közt
vannak, és kettős sántzal vétettek körül.
A' mint a' Párisi levelek hirdetik, azon
esetre, ha Fr. Ország ellen had fog indítat-
ni, egy olly társaság állittatik fel, melly
arra fogja magát kötelezni, hogy a' békes-
ségig semmi Angliai és Indiai produktum-
mal nem fog kereskedni. Ennek eszköz-
lésére az egész Frantzia Ország meghivat-
tatott.

Az elmúlt Május 27-ik napján *Bona-
parte* Yeromos Vestfáliai Ex-Király a' kö-
vetkezett nap északáján pedig a' Napoleon
édes Anyja, és Kardinális *Fesch* Párisban
meg érkeztek. Az a' fregát, mellyre ez
a' három személy Május 10-ik napján szállott
vala, a' tengeri szélektől azon helyre ra-
gadtatott, a' hol Napoleon a' szárazra ki-
szállott. Utjokban egy Anglus eskaderrel
találkoztak öszve, a' melly őket telyesség-
gel meg nem akadályoztatta.

Gen. Lajtnant *Lecourbe* fő hadi szállá-

sa Aitkirebben, van Marsal Grouchi az északi armádát és a régi testőrő seregnek loyasságát kommandirozza — General *Bessanet* a Marsiliai Commendans vezérlése alatt lévő nemzeti gárdistákat széllyel oszlattak, hanem ismét újonnan organisalta — A' Frantzia újság levelek annak, hogy a' Május mezei gyűlés idejében öszve nem gyűllött, azt adják okául, mivel a' választó kollegyiumoknak tagjai idejében utnak nem indulhattak, és az ő constitutionalis könyveiket nem készíthették el hamarabb.

A' *Patriote* nevezetű Párisi ujságlevelek az Orleansi hertzeget nagyon magasztalják. Az illy embernek, mint a' millyennek *Nehée* Ur, szájából jött ditséreték külömbkülömbféle gyanúságra szolgáltatnak alkalmatosságot.

A' Párisi magános levelek annak, hogy Május 21-ik napján a' Frantzia második mustra végbe nem ment, azt teszik okául, mivel a' régi gárdistáknak mustrájok senkinek sem tettek. A' foederatusok tudniillik a' nemzeti gárdistákat bajtársaiknak, 's kámaras társaiknak nevezték, 's azokkal kezet tsaptak — Az illy egymással való nyájaskodások és barátságos beszélgetések az igen büszke gárdistáknak tellyességgel nem tettettek, a' kik a' Foederatusokat *Kanalliáknak* hívják.

A' Párisi *Journal Universel* nevezetű ujságoknak 23-ik Májusi darabjában egy Párisi tikkely van béiktatva, mellyben a' szövetséges fejedelmeknek hatalmok sokféleképpen kitsinyítetik és ötsároltatik. Minekutánna a' szabadságnak és egyenlőségnek nagyítása, *Bonaparténak* ujonnan való születése, a' Frantzia armádáknak prédát szomjúhozó elpártolások, *Napoleonnak* a' Párisba való menetelre utat nyitottak, és azon fővárosnak kapuit is előtte felnyitottak volna, egymással kezet tsaptak annak tökéletességre való hajtására, mellyet elméjekben forraltak, mindeneknek előtte elüzetettek mind azok, a' kiknek tántoríthatatlan bazafuságok, a' kiknek köszik-

lához hasonló hívségek készebb lett volna a' sirba temettetni, mintsem magokat a' kegyetlen uralkodónak hatalma alá adni. Ezeknek végbe való vitelek után rendkívül való kommissáriusok nevezettek ki, a' kik minnyájan revoluzionális emberek voltak, a' kik Frantzia Országban kiterjedtek, azon Országot mint valamely prédát magok közt felosztották, és a' Poitizia-Direktoroknak segítségével 14 nap alatt minden hivatalokba magok szörű embereket helyhezttettek. Minekutánna minden jó gondolkozású és bekességét szerető polgárok kényereket elvesztettek volna, azokat az intézeteket, mellyek e' világi kronikákban örök emlékezethen fognak lenni, könnyű volt visszahívni, és a' dekretumokban, közönséges hirdetményekben, és ujságlevelekben, mint a' jelenvaló iparkodásoknak feltett tzelját előadni. A' 8-dik Májusi dekretom, mellyet *Fouché* közönséggé tett, ezeknek előljáró postája volt. Azon lajstrom, a' mellybe a' leggonoszabb emberek szoktak beirattatni, ismét nyitva vagon. Mit kell szóllani, a' midőn ebben a' tudósításban azt a' boszszúságot olvassuk, mellyet 18-ik Lajos eltörlött, ha meg kell fontolni, hogy *Carnot*, *Fouché*, *Ney*, és *Davoust* Marsalok kormányozzák Fr. Országot? A' midőn *Fouché* szájából azt hallják, hogy noha *Bonaparte* sokkal jól tett, mindazáltal még is attól félhet, hogy ő sok háládatlan és hívségtelen alattvalókat talál. — Minémü irtózástól keil félni, a' mindőn az első revoluzionális kormánynak bekességés türesét ötsároltatni hallja. A' törvényes dolgokra ügyelő ministernek *Cambaceresnek* azon kerülő levelet, mellyet minden Fr. Országi magistratusoknak és fő tisztviselőknak küldött, némünémüképpen úgy lehet nézni, mint a' *Fouché* hirdetményét. Azt mondja, a' midőn az usurpatornak avagy törvénytelen uralkodónak feltételét kinyilatkoztatni, és a' törvényszékeknek szententziájokat, 's végzéseket elő adni kívánna, mellyeken

minden igasságot szerető és érzékeny szívű embernek iszonyódnia kell.

Végtere így szól a' feljebb említett *Journal Universel* a' maga levelében — a' Frantzia Országi ijesztő alkotmányról: „Ezen nemzetnek sepreje, ugymond, ismét feltámad, a' fő rángú 's nemes születésű emberek, a' vallás, és tulajdonság ellen. A' 120 milliomból álló kitsafart költsöpénz a' kereskedést és a' földmívelést semmivé teszi. A' semmire kellő és sohonai emberek egyik tartományból 100 's 200 óránál földre szállodnak el, hogy a' hiv osztályoknak békességet szerető lakosait megháborítsák, 's félelémbé ejtsék, a' Generálisoknak, Ministereknek, és uralkodó Fejedelmeknek nevekben hazug hirdetémenyek fognak kiadattatni. Wellingtonnak nagy nevével sokan vissza fognak élni, hogy Fr. Ország és a' király ügyének árthassanak, kinek tiszteletében és magasztalásában a' nagy vezér a' maga ditsőségét helyezteti; azok a' tetők, mellyek Páris városán uralkodnak, ágyúkkal fognak megrakatni, mellyeknek tűzokádó stói részszerént a' *Bonaparte* valóságos ellenségeire, a' kiket ő Fr. Ország ellenségeinek nevez, részszerint az ő valóságos ellensége ugymint a' fő város ellen fognak tüzet okádni. Ezeket a' külsővárosokat gyalázatos és szörnyű állapotba fogja a' Császár taszítani; a' *Roberspiere* és *Marat* armádiák megmustráltatnak; maga a' Császár fogja azokat vezérleni, hizelkedni fog azoknak, és nyájasan fogadja azokat. Az a' száj, a' melly szünetlénül a' maga királyi széke, királyi méltósága, és uralkodó familiájá ditsőségekről beszéll, ezt kiáltja: „*Eljen a' Nemzet!*“ Az az ember, a' ki kevés idővel ennekelötte a' leghatalmasabb királyokkal is mint magához hasonlóval beszélni és alkudoznia akart, most ismét polgári módon beszél, és alkudozik 's a' többi.

Abban az utasításban, melly szerént újabb foederatiót akar Párisban felállíta-

ni, a' többi közt következő nevezetes tárgyak fordulnak elő: „Abban a' szempillantatban, mellyben az egész Fr. Ország a' maga szabadságának fenntartása végett ismét fegyverhez akar nyulni, mindenütt a' hazafuság uralkodik, és mint valamelly emésztőtűz az országnak minden tartományait elborítja, Frantzia Országnak szeméit ti reatok fordítja.

A' ti falaitok közt született a' szabadság; ez a' szabadság veszedelemben forog; hát ugyan ennek védelmezéséért nem akartok-e semmit művelni? A' Párisi külső városoknak lakosi jó példával mennek elő, 's öszve vetett valakkal igyekeznek a' külső ellenséget hátra vetni, és az Ország békételen lakosait zabolán tartani. Számos Párisi lakosokat hasonló jó indulat lelkesít, és mivel a' külső városoknak lakosi a' nemzeti gardistáknak és a' Párisi lakosoknak előjáró seregei akarnak lenni, mi is mutassuk meg, hogy mi őket a' bétűllet és engedelmisség ösvényenn segíteni, 's velek együtt a' köz ügyet előmeneteliesen kívánnyuk.“

„A' második batalionnak granatérosi, az ő nemzeti gardistákból való kamarás társaiknak azt tanátslották, hogy kössenek velek szövetséget, és a' nemzeti gardistákkal egyetemben a' Párisi lakosoknak, akár kik legyenek azok, mutassák meg, hogy a' jó Frantziáknak indulatjok mindenkor a' polgári jussokban álljanak, soha másoktól való függésben nintsenek. Ezen kívül azt tanátsoltátok, hogy a' bülsű városoknak egyesítésekre nézve Commissariusok neveztesenek ki. Derék Párisiak! Az a' munka, mellyet magunkra akarunk vállalni, minden felelem, és ótsártás nélkül való férfiakat kíván, (mint a' millyenek a' Párisi külső Városoknak közrendű lakosi) mivel az a' gyermeki felelem, melly néhány polgártársainkat tőlünk tartoztat, valóságos egoismusból, az az maga szeretőségből áll; elég nagy büntetés ez ő reájok nézve, ha szívek és akaratjok nintsen, a' Hazáért

fegyvert kötni és viselni. A két *Lafayette* ugyanint az atya és a fija, a Seinei és Marnei osztályoktól deputatusoknak választottak. — Gen. Lt. *Duchesse* a mult Május 23-ik napján Lillebe ment, hogy az oda való osztálybéli nemzeti gárdistáknak organizatiójában *Sebastiani* Generalt felváltsa — Gen. *Brayer* Fr. Ország napnyugoti környékeibe ment. — Azon holnap 27-ik napján egy illy tizimű neveltséges irás adatott ki Fr. nyelven: A bas la queue de Marat de la Robespierre! az az, veszszenek el a Marat és Robespierre követői!

Minémü indulattal viseltessenek Fr. ország déli tartományinak lakosi *Bonaparte* iránt, a következő nap parantsolatból, mellyet Gen. *Clausel* a Pyraeneusi tartalék armádához Bourdeauxból Május 24-ik napján intézett, meglehet itélui: „A rosz gondolkozású emberek, úgy mond, a köz tsendességet megháborítani, és a Státusnak, (t. i. *Bonaparténak*) hasznát megrontani igyekeznek; ezek roszt a indulatú emberek, úgy mond, részszerint tsalárd, és tsábitó szókkal, részszerént fenyegetődzésekkel akarják a nép indulatját elrontani, és azokat az ifjakat, és meglett embereket, a kiket a Hazának védelmezésére a betsület és annak boldogsága gerjesztet vala, igyekeznek eltsábitani. Sőt annyira megháborodtak, hogy ezek a külföldiektől vásároltatott, és roszt indulatoktól megvakitatott emberek a katonákat pénzzel vesztegetik; azokat a katonákat, a kik szembetűnő probáit adták, és még mais adják az ő hazájokhoz való hvségeknak, ennek a gonosznak elhárítására, melly mivel sok szerentsétlenséget szülhetne a fennt nevezett fővezér a Pyraeneusi tartalék armáda fővezérének következő parantsolatot küldött:

„Azok a Generálisok, a kik a 9-ik, 10-ik, 11-ik és 20-ik katonaosztályokat, és azok a kik a Pyraeneusi tartalék armádanak szolgálatban lévő osztályait kommandirozzák, kötelesek mindent, akár ki lé-

légyen az, megfogattatni, és különös hadi kommisszio eleibe idézni, a ki a támadásban részt veszen, és a polgárokat akármilyen módon, a törvény ellen való engedetlenségre tsábitják és ingerlik. Azok a hadi kommissziók azoktól a Generálisoktól fognak kormányoztatni, és kinevezetni, a kik a 9. 10, 11, és 20-ik osztályban kommandiroznak. A Frankfurti Frantzia ujság levél (Journal de Francfort) azt írja egy Párisi magános levél után, hogy igen eleven vetélkedés támadván *Constant Benjamin* és egy más nevezetes Frantzia közt, egymást egy szállkardra hívták ki, mellyben az utolsóbb, kinek neve elhalgatodik, megsebesítettet.

Nagy Britannia.

Május' 25-ik napján *Carltonhouseben* a Regens- Hertzegnél nagy udvarlás tartott, a melly alkalmatossággal a Hazájába visszatérő előbbeni Portugalliai követ *Gr. Funchal* bútsút vett Eő kir. Hertzegségétől. Ugyanakkor *Quincey-Adams* ur az egyesült északi Amerikai Státusoknak új követje *Doveren* által Londonba érkezett. — Itten azt hirtelték vala, hogy a tengeri hadi tanács olly intézeteket akarna tenni, a mellyek a kereskedésnek bátorságára tszélőznek, a mi tsakugyan a nem soká elkövetkezendő háborúnak a jele. A 18-ik *Lajos* király körül *Gentben* öszvegyülekezett katonaságnak számát egy Londoni ujságlevél 3000 emberre teszi. A *Courier* nevezetű Londoni ujság pedig ugyan azoknak a számát, mintegy jó kútfőből vett tudósítást inkább 10,000 mintsem 3000 lenni állítja. — Egy 3 fregátból s a t. álló tengeri hajó sereg *Hotham* Admirál vezérlése alatt *Plymouthból* elindult, hihetőképén a *Martiniquei* és *Guadeloupei* szigeteknek elfoglaltatások végett, azon esetre, ha ezen szigetek a Bourboni Házhoz való hvségeknben meg nem maradnának.

Az Alsó Házban Május 26-ikán azon öt milliom font sterlingből álló pénz segedelem, mellyet a Ministerek az *Austriai*,

Orosz; és Prussziai Udvarok számára kérték vala, helybenhagyattatott. Ezen alkalmatossággal Lord Castlereagh a szövetséges Fejedelmektől kiállítandó hadi seregeknek számát 1,011,000-re mondta ki, melly számba Austria 300,000; az Orosz Birodalom 225,000; Prusszia 236,000; a Német Státusok 150,000; Hollandia 50,000; N. Britannia 50,000 embert ad; Spanyol ország, Portugallia, Piemont, Dánia, és Svéczia még nincsenek ebben a felvetésben, az ő töllök kiállítandó katonaságnak száma még eddig tudva nem lévén.

Május' 29-ik napján a II-ik Károly Király a királyi székebe való visszahelyeztetésének emlékezet napja a régi szokás szerint meg innepeltetett, a Dowerén és St. James-Parkon lévő ágyúk durrogattak, a Parlamentumban semmi ülés nem tartott; és a kir. Bank (pénzváltó ház) azon nap zárva maradt.

Plymouthból több Anglus hajók kiindultak a végett, hogy azon Frantzia fregátokat szemmel tartsak, a mellyek csak kedvező alkalmatosságot varnak, hogy útnak indulhassanak, és napnyogoti Indiába fegyvert vihessenek által. Azt mondják, hogy minden Anglus tengeri hajók azt a parantsolatot vették, hogy minden Frantzia hajókat, akár fejer akár háromszintű vitorlák alatt legyenek, minden különbség nélkül letartóztassák.

A Felső Parlamentomnak 23-dik Májusi ülésében, mellyben a Régens-Hertzeghez küldendő írásról tanátskoztak vala, Lord Liverpool e következő beszédet tartotta: —

„Hogy ő (igy kezdé a beszédjét) a Parlamentom figyelmességét akarja egy kérdésre vonni, a melly azon fontos háború és békesség közt való választást foglalja magában. Hogy minden okos emberek egymástól azt kérdik: „Megmaradhatunk-e mi a békességben; a mostani körülműllások közt erkölcsiképpen lehetséges-e az, hogy Nagy Britanniá és az ő szövete-

tségesei békességgel, és annak hasznaival élhessenek? „Szükség, hogy a Parlamentom minden hal vélekedés s részrehajlás nélkül ezen a kérdésen tanátskozzon. Bizonyos dolog, hogy a háborút el kell kerülni, mihelyt az hátorságosau megeshetik. De kivanni nem lehet, hogy a meghatározott idő pontja elhalasztasson vagy valami gyalázatos engedelmességre való hajlandóság mutatódjon, és a veszedelemnek elháríttatása halasztódjon, sőt inkább mind a Parlamentumot mind pedig a nemzetet arra kell birni, hogy ne kétségeskedjenek magokat azon részhez tartolai, melly a mi bétsülettünknek s hátorságunknak fenntartására szükséges.“

„Legeisöbben is szükség azt megvizsgálunk, ha valljon ebben a szempillantásban a Bonaparte személyes tulajdonságaira, és a mi szövetségesekkel való környűllásainknak mivoltára nézve igazságos okunk legyen-e a háborúra. Ha az előbbi értekezések a Parlamentumnak emlékezetében vannak, ha a Bonaparte maga viseletét el nem felejtette, ugy a hosszas vetélkedések éppen szükségtelenek lesznek. Egyedül azt jegyzi meg, hogy Frantzia Országnak mostani állapotja, melly minket a háborúválasztásra kényszerit, onnan veszi eredetét, hogy ez a személy Fr. orszagi kormányt egy szent kötésben foglal ígérteteleknek megszegések által ismét magáévé tette. Némellyék azt allították vala, hogy ezt a kötetést előbb a szövetségesek szegték volna meg; de ha ez igaz volna is, még is az ő a szövetségesek eránt való magaviseleté nem kevésbe hibás volna, és magát másként nem menthetné, meg, hanem ha ő azon megbántásról, a mellyről való panaszolkodásra neki okalenni látszott, és a mellyben a szövetségesek soha nem részesültenek, töllök elégteltet kívánt volna. De ő arról soha legkisebb jelentést sem tett, és a traktának azon költeményes megszegését, a mellyről Frantzia Országban s másutt is az ő

Elbáról való elutazásától fogva, tsupán csak azért, hogy ezt mentegessék, annyit beszéltek, egyikben sem említette azon hirdetésményei közül, azokat, melyeket a maga Frantzia földre való lépésekor tett vala közönségesekké. Sőt maga is megvalóította azt, hogy ő Frantzia Országba azért jött volna vissza, hogy azon hatalmat ismét magára vállalja, a' melyet egy szerentsélen szempillantásban le tenni kéntelenített. Soha sem támaszkodott ő a' traktának ugy mondott megszegésére. Arról azt hihetjük, hogy ő a' maga vissza jöveteléről, akkor is, a' midőn a' *Fontaineblai* trakta készített, és a' trónusról való lemondását aláírta, gondolkozott legyen. *Bonaparte* éppen nem akarta akképen magát mentegetni, ő néki az ő feltett akarátja a' volt, hogy a' trónusról lemondó traktát megsértse, a' melyet ő a' maga Frantzia Országba való visszatérése által nem csak valamelly mellésleg intézetjeiben, hanem a' velejében, és fundamentomában is megrontott.

„Hogy a' *Bonaparte* által ekképen megsértett traktának principiumait és fundamentumait, a' melyekre nézve ő az uralkodásról lemondott vala, illendőképen megérthessük, szükséges, hogy azokról az alkudozásokról, melyek az 1814. esztendő Aprilis és Május' hónapjaiban *Párisban* tökéletességre vitétek, megemlékezzünk. A' *Párisba* való bémenetelek előtt egy olly hirdetésményt adtak ki a' szövetségesek, a' melyben kinyilatkoztatták azt, hogy ők magokat arra határozták, hogy *Bonaparteval* ne alkudozzanak. A' nélkül hogy a' szövetségeseknek *Párisba* való megokviselleteket mentegetni, szükségesnek tartja a' Parlamentumot arra emlékeztetni, hogy a'

Bonaparténak Fr. trónusról való letételése a' Fr. Országgal kötött kékességnek legfőbb feltétele vala. Ezen feltétel mind a' *Párisi* mind a' *Fontaineblai* 1814 esztendőbeli kötéseknek első soraiban világosan 's érthetőképpen ki volt tétetve, mivel azon erős vélekedésbe voltak a' szövetségesek, hogy ezen feltétel a' békesség fennmaradására nézve voltaképpen szükséges, és hogy csak ezen feltételre nézve határozták meg a' szövetséges hadiseregek magokat a' Frantzia Országból való kitakardásra. *Bonaparténak* a' Frantzia kormányzékéből való kirekesztetése tehát a' traktának fundamentoma volt, erre a' feltétele és a' Bourbonoknak Frantzia királyi székebe való vissza helyheztetésekre nézve, a' szövetségesek Fr. Orzágnak sokkal többet engedtek vala által, mintsem különben tselekedtek volna, mivel azt gondolták, hogy ezen változás a' trakta felállítására, és az Európa tsendességének fenntartására nézve, nagyobb bátorságot nyujt, mintsem hogy azt a' *Bonaparte* országlásától lehetne várni. Mind ezekből, mind ezen alkudozásoknak tzelzésából, valamint a' békességnek feltételeiből is szemlátomást való nyilvánosságos dolog, hogy a' szövetségesek legfőképpen és *mindenek előtt* a' *Bonaparte* országlásának eltöröltetését szemek előtt tartották légyen. Ezen eltöröltetés volt a' traktának vejeje és fundamentoma. 'S így *Bonaparte* a' maga szövetségesekkel kötött traktáját fundamentomostól megrontotta. 'S így tehát ő azokat minden eránta való kötelezéseik alól feloldozta, és arra just adott nékiek, hogy ők Frantzia Ország ellen hadat indítsanak.“

(A' többi következik).

Junius' 13-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 432 1/3 forintot Váltótulában. Egy Császár aranyért 19 forintot 40 krt.